

Sociaal veiligheidsplan

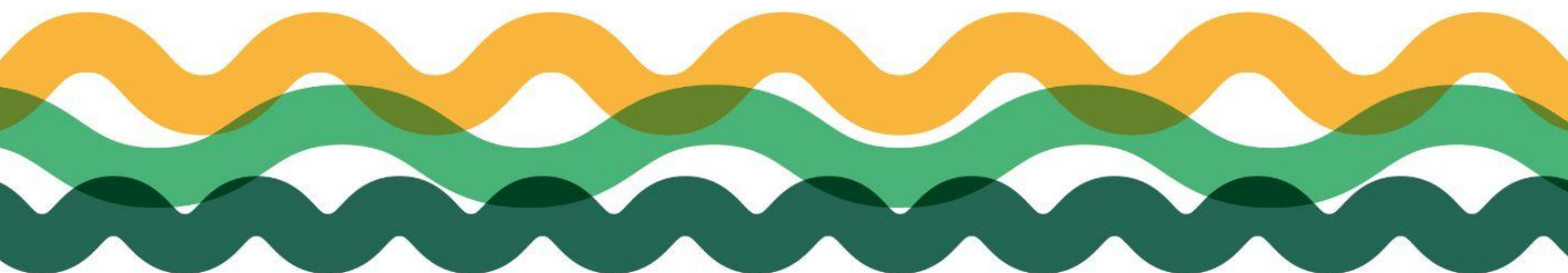

Dit document bevat het sociaal veiligheidsplan inclusief het pestprotocol. Een veilig klimaat behoort tot de kern van goed montessori-onderwijs, en dus van onze school. Daar werken we elke dag aan. Het begint al bij het verwelkomen van de kinderen bij de deur. We zien dan meteen hoe het met een kind gaat, en kunnen daarop inspelen. Het sociaalveiligheidsplan beschrijft wat wij verstaan onder sociale veiligheid en bevat protocollen die we gebruiken bij verschillende gebeurtenissen.

Het sociaalveiligheidsplan is een groeidocument. Door regelmatig stil te staan bij de verschillende onderdelen evalueren we het huidige beleid en indien nodig passen we dit plan aan.

1. Inleiding	4
1.1. Veiligheid	4
1.2. Pedagogisch klimaat	4
1.3. Sociale veiligheid	4
2. Gedragscode	7
2.1. Rol van de school	7
2.2. Rol van de leerling	7
2.3. Rol van de ouders	8
2.4. Procedure grensoverschrijdend gedrag	8
2.5. Incidentenregistratie	8
3. Aandachtsgebieden	11
3.1 Machtsmisbruik, waaronder seksuele intimidatie	11
3.2 Pesten	12
3.3. Racisme/ discriminatie	12
3.4 Lichamelijk en geestelijk geweld	12
4. Klachtenprocedure	13
4.1. Hoe lossen we problemen op?	13
4.2. Landelijke klachtencommissie	14
4.2. Klachten over seksuele intimidatie, agressie en geweld	14
4.3. Onderwijsinspectie	14
Bijlage 1: pestprotocol	15
1. Inleiding	16
2. Is het plagen of is het pesten?	16
3. Het signaleren van pesten	17
4. Het voorkomen van pesten	18
5. Het aanpakken van pesten	19

1. Inleiding

1.1. Veiligheid

Veiligheid in het onderwijs omvat meer dan veilige speeltoestellen en een goed noodplan. Een veilige school is een school waar leerlingen, ouders en leraren zich veilig voelen. De basisschool is een afspiegeling van de samenleving. Kinderen, teamleden en/of ouders komen wel eens in aanraking met vormen van ongewenst gedrag of incidenten, zoals pesten, vernielingen en agressie.

1.2. Pedagogisch klimaat

Het pedagogisch klimaat is van invloed op de veiligheid rond en in de school. Het pedagogisch klimaat is de sfeer waarin kinderen, team en ouders leren, werken en ontwikkelen met elkaar, hoe we met elkaar omgaan, hoe we regels en afspraken hanteren, kortom: hoe we met elkaar in verbinding staan in een fijne, veilige en positieve sfeer. Door te zorgen voor een positief pedagogisch klimaat zijn kinderen in staat om gemotiveerd te leren in een veilige leeromgeving. De school staat niet alleen in het creëren van sociale veiligheid. Samen met de partners om de school, zowel de buurt- als maatschappelijke partners, en de ouders

1.3. Sociale veiligheid

Onder het kopje veiligheid kunnen verschillende aspecten worden verstaan. Je veilig voelen is een sociale voorwaarde om tot actief meedenken en meewerken te komen. We maken gebruik van verschillende programma's en interventies om kinderen en leerkrachten te helpen zich veilig en competent te voelen en daarin te volgen:

Leerling-niveau

Ons team wordt getraind door expertisecentrum Orion om een eigen sociaal-emotionele leerlijn vorm te geven.

In de onderbouw gebruiken we Kleuter in Beeld om de ontwikkeling te volgen en vast te leggen. In de midden- en bovenbouw gebruiken we ZIEN; dit is een instrument om de sociaal-emotionele ontwikkeling te volgen. Leerlingen vanaf groep 6 vullen de lijsten in van ZIEN. Ook observeren leerkrachten doorlopend hoe het met de kinderen gaat, en doen interventies waar nodig. Bij een opvallende ontwikkeling, zetten we observaties van onze eigen interne begeleiders in, kindgesprekken, kindplannen en roepen we zo nodig ook de expertise van onze adviseur passend onderwijs Margo Slob.

Ons aanbod bevat onder meer de volgende onderdelen:

- uitgebreide, intensieve gouden weken waarin we de storming-fase zoveel mogelijk proberen over te slaan, door vrijwel continu te werken aan: waarom kom je naar

school, hoe gedraag je je dan, wat spreken we af. Hiervoor wordt het hele team van school ingezet.

- In de onderbouw worden de montessoriaanse 'wellevendheidslesjes' (lessen in omgangsvormen) gegeven volgens de drie perioden.
- Gedurende het hele schooljaar besteden we aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen, daarbij geholpen door onze drie jaargroepen. Leerlingen moeten hierdoor rekening met elkaar houden, en leren elkaar te helpen.

Extern aanbod

Soms blijkt dat kinderen meer nodig hebben dan bovenstaand. We kunnen dan de hulp inroepen van onder meer de gedragspecialisten vanuit Staij, de OKA, we kunnen kinderen en hun ouders verwijzen naar een faalangstreductietraining, sociale vaardigheidstrainingen, een kinderpsycholoog, trainingen voor kinderen waarvan de ouders gescheiden zijn, etc.

Ook worden regelmatig trainingen op dit gebied door ons ingekocht die aan kleine groepjes kinderen worden gegeven.

Internet voor kinderen

We doen veel aan het veilig gebruiken van internet door onze leerlingen. We besteden regelmatig aandacht in de klassen aan het gebruik van internet, laten de kinderen weten dat je op moet passen met wie je contact maakt op internet, naar welke sites je wel en niet gaat, et cetera. We voeden onze kinderen hierin op: zoals je kinderen ook moet leren om veilig te fietsen in het verkeer buiten, zo moet je kinderen ook opvoeden om zich veilig op internet te gedragen. Mochten kinderen desondanks dergelijke pagina's tegenkomen, dan gaan de hieronder genoemde afspraken in werking:

In de week van de mediawijsheid besteden we in de bovenbouw extra aandacht aan je veilig bewegen op internet. Afspraken die dan onder meer worden gemaakt zijn:

- Licht je leerkracht in als je "foute" informatie tegenkomt (geweld, seks e.d.).
- Als je de bestaande afspraken naleeft, is het niet jouw schuld dat je zulke informatie tegenkomt.
- Ga op een zorgvuldige en verantwoorde wijze om met de computers en de bijbehorende apparatuur.
- Geef nooit persoonlijke informatie door op internet zonder toestemming van de leerkracht. - Leg nooit contact met iemand zonder toestemming van je leerkracht.
- Verstuur bij e-mail berichten nooit beeldmateriaal van jezelf of van anderen zonder toestemming van je leraar.
- Beantwoord nooit "foute" e-mail en verstuur ook zelf dergelijke mailtjes niet.
- Spreek van tevoren met je leraar af wat je op internet gaat doen. - Als je je niet houdt aan de afspraken worden jij en je ouders daarop aangesproken. Het gevolg kan zijn dat je een poos geen gebruik kunt maken van de computer.

- **Gesprekscyclus**

Om het welbevinden en de veiligheid van de leerkrachten te volgen wordt de gesprekscyclus gehouden. Deze gesprekken vinden elk jaar plaats en geven de schoolleiding inzicht in het welbevinden van de leerkracht en maken mogelijke risico's zichtbaar. Leerkrachten zonder vast contract hebben elk jaar een ambitiegesprek, twee functioneringsgesprekken en een beoordelingsgesprek. Leerkrachten (en andere medewerkers) met een vast contract hebben jaarlijks een ambitiegesprek of een alternatief daarop, een functioneringsgesprek en ongeveer driejaarlijks een beoordelingsgesprek. Tussen elke vakantie gaat de directeur de op klasbezoek in alle klassen, ze gebruikt dan kijkwijzers. Dit bezoek wordt nabesproken, waarin ook ruimte is voor gesprek over dit onderwerp. Naar aanleiding van het gesprek krijgt een leerkracht zo nodig extra klassenbezoeken, supervisie, coaching of werkbegeleiding aangeboden.

- **Tevredenheidsenquête**

In een driejarige cyclus wordt de leerkracht bevraagd middels de digitale tevredenheidsenquête. Als er naar aanleiding van de resultaten nader onderzoek nodig lijkt naar veiligheidsbeleving zal de vragenlijst van het vervangingsfonds worden afgenomen.

- **Vertrouwenspersoon**

De vertrouwenspersoon is de spil tussen een personeelslid en de externe vertrouwenspersoon. Personeelsleden kunnen in vertrouwen hun zorgen delen met de interne contactpersoon inzake seksuele intimidatie en/of misbruik. Sevda Sulun is de interne vertrouwenspersoon (sevda@opdekade.amsterdam), Evelien Brouwer is de externe vertrouwenspersoon (ebrouwer@hetabc.nl).

Netwerk bij incidenten en calamiteiten

- **Driehoeksoverleg**

Indien nodig vindt het Driehoeksoverleg plaats tussen de Adviseur Passend Onderwijs, Ouder Kind Adviseur, de interne begeleider en de directeur (soms sluit de schoolarts aan bij dit overleg). Hierin worden kinderen met zorgelijke ontwikkelingen op cognitief of gedragsmatig gebied besproken, of kinderen die opgroeien in een zorgelijke situatie.

- **Inzet Ouder Kind Adviseur**

Soms loopt het niet helemaal goed met een kind. De signalen kunnen vanuit de ouders komen, vanuit de leerkracht of door het opvallend gedrag van het kind. Bij vragenover de opvoeding schakelen we de OKA in, zij kan ouders adviseren over hulpvragen die met de kinderen in de thuissituatie te maken hebben.. De contactgegevens van de OKA staat in onze schoolgids op de website.

- **Contacten buurtregisseur/politie.**

De directeur heeft regelmatig contact met de buurtregisseur.

- GG&GD

De GG&GD staat voor ons klaar met onze vragen rondom jeugdgezondheid. Jaarlijks worden de vijf- en tienjarigen bij ons op school onderzocht. Met toestemming van ouders worden deze onderzoeken nabesproken met de intern begeleider.

- Contacten met praktijken voor psychologen/ integratieve therapeuten
Wij hebben regelmatig contact met de verschillende hulpverleners.

2. Gedragscode

2.1. Rol van de school

De school (directie, leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel) hanteert bij haar omgang met leerlingen, ouders en overige partijen mede op grond van openbare identiteit respect voor de ander als algemeen uitgangspunt. Deze respectvolle wijze van omgaan met elkaar vormt de basis van alle relaties. Als relaties onder druk komen te staan door het ontbreken van dit respect kan er een vertrouwensbreuk ontstaan. Zo'n vertrouwensbreuk kan verregaande consequenties hebben. Voor personeel kan dit leiden tot berisping, schorsing of ontslag, voor hulpouders tot beëindiging van de samenwerking.

2.2. Rol van de leerling

Van de leerling verwacht de school bij de omgang met medeleerlingen, leerkrachten, ouders en overige partijen eveneens respect voor de ander als algemeen uitgangspunt. Bij de omgangsregels die in elke groep aan het begin van het schooljaar in samenspraak met de leerlingen worden opgesteld, vormt dit respect voor de ander de basis. Door het ontbreken van het bovengenoemde respect kan een leerling de relatie met de school zodanig onder druk zetten dat een vertrouwensbreuk kan ontstaan. Zo'n vertrouwensbreuk kan tot schorsing of verwijdering van de leerling leiden. Alleen de bestuurder van onze stichting kan een kind schorsen.

Hoe gaan we met elkaar om?

Kinderen moeten zich veilig voelen op school en zichzelf durven zijn. Daarom is het van belang met de leerlingen regels af te spreken en die ook consequent te hanteren. Hierdoor weten ze waar ze aan toe zijn en waar ze zich aan dienen te houden.

In alle groepen wordt structureel aandacht besteed aan het sociaal-emotionele functioneren op school. In kringgesprekken of groepsopdrachten worden thema's behandeld als vriendschap, pesten, angst, veiligheid, omgaan met elkaar, omgaan met verschillen.

Respect hebben voor de mening en opvatting van de ander achten we van groot belang.

Wij hanteren de onderstaande basisregels op school

- We helpen elkaar
-

- We vertrouwen elkaar
- We overleggen met elkaar
- We respecteren de anderen
- We zorgen voor een rustige, nette school
- We zijn zuinig op de materialen

2.3. Rol van de ouders

Van de ouders verwacht de school ondersteuning bij haar taak om het vormingsproces van jonge mensen gestalte te geven. Die ondersteuning uit zich mede door de respectvolle omgang met leerkrachten, leerlingen, andere ouders en overige partijen. Als ondersteuning en respectvolle omgang structureel ontbreken, wordt de relatie met de school onder druk gezet, waardoor een vertrouwensbreuk kan ontstaan, die kan leiden tot beëindiging van de samenwerking. De leerling wordt in dat geval van school verwijderd.

2.4. Procedure grensoverschrijdend gedrag

Als pedagogisch hulpmiddel bij de vorming van de leerlingen wordt er in bepaalde situaties gebruikgemaakt van belonen en indien nodig straffen.

Bij strafmaatregelen hanteert de school drie belangrijke uitgangspunten:

- a.) Straf hoort een uitzondering te zijn. De school vindt dat het tot de professionele taken van een leerkracht hoort met alle kinderen een goede relatie te onderhouden. Als straf een dagelijks ingezet hulpmiddel is, zullen er andere maatregelen genomen moeten worden.
- b.) Adequaatheid; Straf dient qua aard en omvang te passen bij de situatie en de leerling.
- c.) Gedragsgerichtheid; Straf is niet gericht op het kind als zodanig, maar op ongewenst gedrag dat het kind vertoont. Het is belangrijk ongewenst gedrag vooraf (samen met de kinderen) te bepalen, alsmede het oorzaak- gevolg inzicht van de leerlingen te cultiveren.

2.5. Incidentenregistratie

Om de sociale veiligheid te monitoren, te evalueren en het beleid bij te stellen, is het noodzakelijk om de incidenten te registreren. Door analyse van de data kunnen we toekomstige incidenten wellicht voorkomen. Na ernstige incidenten vult het betrokken personeelslid het formulier in en hangt dit in ParnasSys bij het desbetreffende kind. De directeur houdt het overzicht op de incidenten en initieert evaluatie aan het einde van het schooljaar. Bij deze evaluatie staat de vraag centraal: wat is er nodig om de sociale veiligheid zo optimaal nodig te houden en wat kunnen we nog anders doen of verbeteren?

Incidenten die in de incidentenregistratie moeten worden geregistreerd zijn:

- bedreiging (verbaal of non-verbaal, waarbij de ontvanger zich sterk geraakt voelt)
- fysiek geweld (ernstige fysieke geweldpleging waarbij behandeling bij een arts nodig is)
- grove pesterijen (pesterij heeft systematisch en terugkerend karakter)
- seksuele intimidatie en misbruik

2.6. Protocol grensoverschrijdend gedrag

Door afspraken te maken over hoe wij op onze school omgaan met ordeverstorend- en grensoverschrijdend gedrag willen we de veiligheid van leerlingen, leerkrachten, medewerkers en ouders waarborgen. We werken met elkaar aan het creëren van een fijne prettige en veilige sfeer. Daarom vinden we het als school belangrijk om aan te geven waar onze grenzen wat betreft gedrag liggen.

Op onze school wordt onder **ordeverstorend gedrag** van een leerling verstaan;

- Overtreden van de klassenregels
- Verstoren van de rust in de klas
- Niet opvolgen van de instructies van de leerkracht

Op onze school wordt onder **grensoverschrijdend gedrag** van een leerling verstaan;

- Het herhaaldelijk binnen een week weigeren deel te nemen aan het leerproces
- Het herhaaldelijk binnen een week niet luisteren naar de leerkracht of ander personeel
- Herhaaldelijk binnen een week zonder toestemming de klas verlaten
- Verbaal geweld d.w.z. het uitschelden van teamleden en overblijfmedewerkers, het herhaaldelijk uitschelden van andere leerlingen
- Fysiek geweld d.w.z. bijten slaan schoppen van de leerkracht en het herhaaldelijk bijten slaan schoppen van medeleerlingen
- Oppositioneel gedrag d.w.z. het stelselmatig vertonen van gedrag waardoor de veiligheid van de leerkracht, de groep en de leerling zelf in gevaar wordt gebracht
- Ongewenste intimiteiten d.w.z. het verrichten van niet leeftijdsadequaate gedrag op seksueel gebied
- Pesten: zie hiervoor het Pestprotocol
- Diefstal en vernieling d.w.z. bij diefstal van schoolspullen of spullen van de leerkracht of medeleerlingen. Bij moedwillige vernieling van eigendommen van de school of eigendommen van leerkracht en medeleerlingen

Bij grensoverschrijdend gedrag tijdens de overblijf neemt de overblijfcoördinator direct telefonisch contact op met de ouders. Komt dit meermaals voor, dan wordt een verslag gemaakt door hem/haar dat wordt opgestuurd naar de ouders, leerkracht, intern begeleider en directeur

Afspraken bij ordeverstorend gedrag in de groep:

1	Wanneer mogelijk time-out binnen de groep (aparte werkplek of even alleen zitten uit groepje).
2	Time-out buiten de groep, altijd in een andere klas zodat er toezicht is op de leerling. Hierbij wordt concreet benoemd naar de leerling wat de reden voor de time-out is en voor welke tijd dit is. De leerling krijgt werk mee om te kunnen maken in de andere groep en er wordt een afspraak gemaakt over de duur van de time-out.
3	Wanneer het ordeverstoring gedrag herhaaldelijk voorkomt vallen de vervolgstappen onder het grensoverschrijdend gedrag. Hierbij wordt gestart bij de eerste trede.

Afspraken bij grensoverschrijdend gedrag

1	Time out buiten de groep in een andere klas, voor de rest van het dagdeel. De leerkracht brengt ouders hiervan op de hoogte via de e-mail in Parnassys (zodat dit terug te vinden is).
2	Wanneer dit een tweede keer in dezelfde week of een week tijd gebeurd is de leerling de volgende dag niet welkom in de eigen klas. De leerkracht brengt ouders hiervan schriftelijk op de hoogte via Parnassys en nodigt ouders uit voor een gesprek. De leerkracht zet een handelingsplan op m.b.t. het voorkomen van het ongewenste gedrag. Dit met het oog op mogelijke verwijzing. Als je hulp nodig hebt, kun je Mark vragen.
3	Wanneer er nogmaals een incident plaatsvindt wordt de intern begeleider of directie bij een volgend gesprek met ouders uitgenodigd. In dit gesprek wordt er besproken welke stappen er nodig zijn om verdere escalatie te voorkomen. Opties zijn: - Betrekken adviseur passend onderwijs - ouders verwijzen naar Ouder- kindadviseur Afspraak is dat bij volgend incident leerling van school wordt opgehaald. Vervolgens wordt door directie en bestuur afgestemd of een schorsing passend is.
4	Zoals in vorige gesprek besproken worden ouders van de leerling gebeld om hem/haar op te halen. Directie en bestuur stemmen af over schorsing.

2.7. Schorsing/verwijdering

Ernstige incidenten kunnen aanleiding zijn tot een verregaande strafmaatregel: schorsing, het tijdelijk uitsluiten van bepaalde onderwijsactiviteiten. In de WPO is het middel schorsing met de invoering van passend onderwijs opgenomen in artikel 40c.

In de praktijk spreken scholen soms over 'interne schorsing' of 'time out'. Voor al deze vormen van uitsluiting van het lesprogramma, gelden de regels zoals bij schorsing.

De beslissing tot verwijdering of schorsing berust bij het schoolbestuur. Voordat wordt besloten tot verwijdering of schorsing, hoort het schoolbestuur het MT en de groepsleerkracht alsmede de ouders of verzorgers van het betreffende kind.

Van de gevoerde gesprekken wordt een verslag gemaakt dat op verzoek aan de ouders of verzorgers kan worden uitgereikt. Als een school meent met een leerling vastgelopen te zijn en er niet meer verantwoord mee verder denkt te kunnen, is het de verantwoordelijkheid van de school een andere oplossing voor deze leerling te vinden. Zolang er geen andere vorm van onderwijs is gevonden, blijft de leerling op school ingeschreven. Indien aantoonbaar is dat gedurende acht weken zonder succes is gezocht naar een geschikte school of instelling waarnaar kan worden verwezen, kan toch tot verwijdering worden overgegaan.

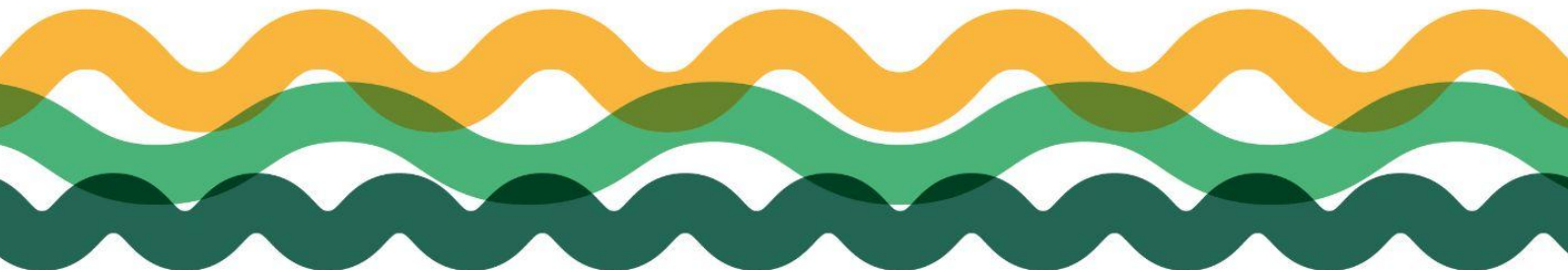
3. Aandachtsgebieden

In dit hoofdstuk worden de afspraken en regels met betrekking tot onderstaande aandachtsgebieden besproken.

- Machtsmisbruik, waaronder seksuele intimidatie;
- Pesten;
- Racisme/ Discriminatie;
- Lichamelijk en geestelijk geweld;
- Privacy.

3.1 Machtsmisbruik, waaronder seksuele intimidatie

De begrippen 'veiligheid en geborgenheid' betekenen in dezen dat het onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel zich onthoudt van seksistisch taalgebruik, seksueel getinte grappen, toespelingen en die manieren van aanspreken, die door leerlingen en/of andere bij de school betrokkenen als seksistisch kunnen worden ervaren. Zij betekenen eveneens dat het onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel zich onthoudt van seksistisch getinte gedragingen, of gedragingen die door leerlingen en/of andere bij school betrokkenen als zodanig kunnen worden ervaren. Tot slot betekenen zij ook dat het onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel erop toeziet dat dergelijke gedragingen niet voorkomen in de relatie leerling-leerling.

3.2 Pesten

Pesten is een ingewikkeld probleem, dat vaak diepe sporen trekt in iemands leven. Wij onderschatten de impact niet, beschouwen pesten als geestelijk geweld en pakken daarom elk pestgeval serieus aan. Een eerste vereiste in dit verband is dat alle betrokkenen (leerkrachten, ouders en leerlingen) pesten als een bedreiging zien, als agressie, als geweld en derhalve bereid zijn het te voorkomen of te bestrijden.

Wij hebben een pestprotocol in samenwerking met de leerlingenraad opgesteld. Zie bijlage 1 voor het pestprotocol.

3.3. Racisme/ discriminatie

We beseffen dat onze leerlingen opgroeien in een samenleving waarin cultuur, geloofsovertuiging en seksuele geaardheid begrippen zonder eenduidige invulling zijn. Dat vraagt van alle bij de school betrokkenen extra inzet en aandacht voor een goed pedagogisch klimaat voor alle leerlingen. Daarom wordt van alle leerkrachten het volgende verwacht:

- Alle leerlingen en hun ouders worden gelijkwaardig behandeld.
- De leerkracht gebruikt geen racistische en/of discriminerende taal.
- Er wordt zorg voor gedragen dat in het lokaal geen racistische of discriminerende teksten en/of afbeeldingen voorkomen op posters, tekeningen, schoolborden, te gebruiken boeken e.d.
- De leerkracht ziet erop toe dat leerlingen en ouders binnen de school geen racistische of discriminerende houding aannemen in taal en gedrag ten opzichte van medeleerlingen, hun ouders of anderen.
- Hij/zij neemt duidelijk afstand van racistisch en/of discriminerend gedrag van collega's, ouders en andere volwassenen binnen de school.
- Hij/zij spreekt leerlingen er op aan als ze zich schuldig maken aan racistische/discriminerende taal of gedragingen.
- De behandeling van gesignaleerde racistische/discriminerende taal en/of gedragingen gebeurt overeenkomstig de procedure die is beschreven bij pesten: allereerst worden stappen genomen binnen de groep en als dat geen resultaat oplevert binnen de directie.

3.4 Lichamelijk en geestelijk geweld

Bij lichamelijk en geestelijk geweld wordt waar nodig consultatie bij de ouder en kind adviseur aangevraagd. (we volgen hierbij het stappenplan van de meldcode)

Bij lichamelijk en geestelijk geweld hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Zowel binnen als buiten de school wordt iedere vorm van lichamelijk en of geestelijk geweld, zowel door volwassenen als door kinderen, afgekeurd. Onder geestelijk geweld verstaan we in deze context serieuze vormen van bedreigen, kleineren, pesten en uitschelden.
- Vanaf dag één is ons onderwijs er op gericht problemen op te lossen zonder hierbij geweld te gebruiken.

- Van ouders verwachten wij dat ze dit uitgangspunt onderschrijven. Ouders die hun kind stimuleren problemen op te lossen met fysiek geweld plaatsen hun kind in een moeilijke situatie en kunnen hierdoor een vertrouwensbreuk met de school veroorzaken.

4. Klachtenprocedure

Iedereen die op school leert en werkt heeft recht op veiligheid en bescherming. Leerkrachten en leerlingen functioneren namelijk goed op school als zij zich veilig en geborgen voelen. Daarom vinden leerkrachten en de directie van onze basisschool het belangrijk te werken aan een veilig schoolklimaat.

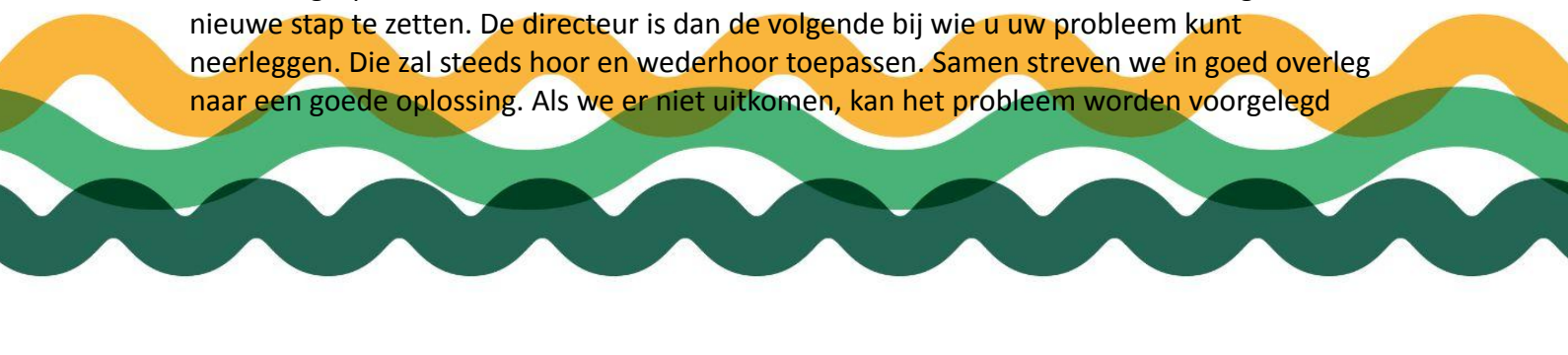
4.1. Hoe lossen we problemen op?

Problemen zijn er om in een vroeg stadium herkend en onderkend te worden. Als er te lang gewacht wordt kunnen negatieve effecten versterken.

Hieronder volgt een achtstappenplan om te werken aan een vroegtijdige oplossing van een probleem.

1. Spreek de juiste persoon aan, het personeelslid dat het meest direct betrokken is. In de meeste gevallen is dit de leerkracht.
2. Wacht niet te lang met het signaleren van het probleem. Hoe eerder u aan de bel trekt, hoe beter dat is. Ook als de leerkracht nog weinig weet van het probleem, is het verstandig om actie te ondernemen. Wie kennis heeft van een probleem, zal er in ieder geval over na gaan denken. Dat is het begin van een oplossing.
3. Maak snel een afspraak. Doe dat niet al te formeel; schiet degene met wie u wilt gaan praten bijvoorbeeld na schooltijd even aan om een afspraak te maken of mail met het verzoek voor een afspraak.
4. Geef duidelijk aan wat het probleem is. Beperk u tot hoofdzaken, vermijd details.
5. Voorkom machtsongelijkheid. De leerkracht met wie u praat is een deskundige op onderwijsgebied. U bent een deskundige op het gebied van het opvoeden van uw kinderen. Zo moet u die gelijkwaardigheid beleven en van daaruit het gesprek ingaan.
6. Bedenk mogelijke oplossingen. Het probleem stellen is één; een oplossing aandragen is twee. Voorstellen voor oplossingen kunnen het gesprek in de goede richting duwen.
7. Maak, als u er samen niet uitkomt, gebruik van een onafhankelijk persoon. Soms kunnen de emoties tijdens het gesprek hoog oplopen. Dan kan het verstandig zijn om samen af te spreken een neutraal, onafhankelijk persoon aanwezig te laten zijn bij uw gesprek.
8. Houd bij wat is afgesproken. Een kort verslag van elk gesprek dat door beide partijen voor gezien getekend wordt, is wel zo handig. Vooral als een van beiden zich naderhand iets niet meer kan herinneren.

Leidt het gesprek met de betrokken medewerker niet tot resultaat, dan is het nodig een nieuwe stap te zetten. De directeur is dan de volgende bij wie u uw probleem kunt neerleggen. Die zal steeds hoor en wederhoor toepassen. Samen streven we in goed overleg naar een goede oplossing. Als we er niet uitkomen, kan het probleem worden voorgelegd

aan het bestuur. Op bestuursniveau is daarvoor een vertrouwenspersoon beschikbaar: Evelien Brouwer, werkzaam bij het ABC. Zij is bereikbaar via ebrouwer@hetabc.nl en 06 316 31611.

4.2. Landelijke klachtencommissie

De Kwaliteitswet (aug. 1998) verplicht schoolbesturen een klachtenregeling voor elk van hun scholen vast te stellen. Er is een klachtenregeling opgesteld waarin aangegeven staat op welke manier een klacht kan worden ingediend en hoe deze wordt behandeld. Deze klachtenregeling kan worden opgevraagd bij het schoolbestuur en kan ook op school worden opgevraagd.

Het schoolbestuur is, met instemming van de medezeggenschapsraad, aangesloten bij de landelijke klachtencommissie. Leden van de commissie werken onder strikte geheimhouding.

4.2. Klachten over seksuele intimidatie, agressie en geweld

Op het moment dat er iets ernstigs aan de hand is, dan kunt u contact opnemen met onze aandachtsfunctionaris. De aandachtsfunctionaris houdt zich bezig met kwaliteit-, zorg- en/of veiligheidsbeleid binnen de organisatie. De Aandachtsfunctionaris heeft een adviserende rol richting de beleidsontwikkeling en een coördinerende rol bij de uitvoering van de stappen van de meldcode indien er een vermoeden is van kindermishandeling/huiselijk geweld. Op onze school is dat Mark van Hoorn, de intern begeleider, te bereiken via ons centrale telefoonnummer.

Ook hebben we een interne vertrouwenspersoon, Sevda Sulun . Zij is er voor ouders en kinderen die meldingen of klachten hebben over ongewenst gedrag zoals: agressie en geweld, seksuele intimidatie/ongewenste intimiteiten. Zowel ouders als kinderen met problemen kunnen bij haar terecht en vinden een luisterend oor. Zij bekijkt of ze het probleem zelf met hen kan oplossen of ze kan verdere adviezen geven. Bijvoorbeeld een doorverwijzing naar de externe vertrouwenspersoon. Dat is Evelien Brouwer, ebrouwer@hetabc.nl . Medewerkers met zorgen of vragen op dit gebied wenden zich rechtstreeks naar Evelien Brouwer zonder tussenkomst van de interne vertrouwenspersoon.

Landelijke klachtencommissie voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs

Gebouw "Woudstede"

Zwarte Woud 2

Postbus 85191

3508 AD Utrecht

Tel: (030) 280 95 90

Fax: (030) 280 95 91

E-mail: info@onderwijsgeschillen.nl

Internet: www.onderwijsgeschillen.nl

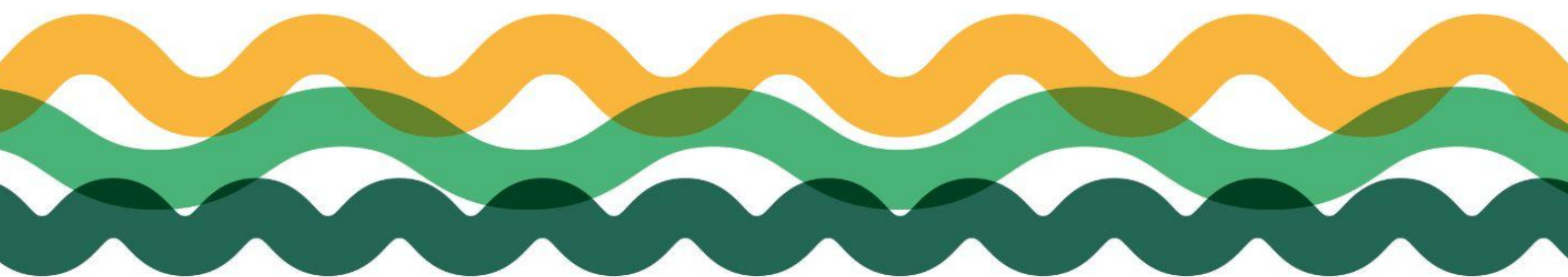
4.3. Onderwijsinspectie

Voor vragen over onderwijs kunt u bellen naar het gratis telefoonnummer 0800-8051.

Digitale contactinformatie:

E-mail: info@owinsp.nl

Website: www.onderwijsinspectie.nl

Bijlage 1: pestprotocol

1. Inleiding

Met dit pestprotocol wil de school zorgen voor een duidelijke aanpak van pesten i. De school wil pesten als probleem onder ogen zien en aanpakken. Dit pestprotocol is er om leerlingen, leerkrachten, ouders en andere betrokkenen duidelijkheid te geven over hoe wij als school met pesten omgaan. Zie hiervoor ook de schoolgids op onze website.

2. Is het plagen of is het pesten?

Als je geplaagd wordt, kun je altijd terugplagen. Daar ontstaan geen problemen van. Plagen is niet gemeen, plagen is voor alle partijen grappig. Om plagen kun je lachen, niet iedere keer is dezelfde aan de beurt. Plagen is ook meestal 1 tegen 1 en is makkelijk te stoppen. Het is niet zo dat je met plagen niet op hoeft te letten. Als dezelfde persoon lang of veel geplaagd wordt, dan kan het zijn dat de ontvanger het niet meer leuk vindt. En dan is het pesten geworden.

Bij pesten is de sfeer juist niet positief. Er is sprake van een machtsverschil, het slachtoffer is niet in staat zich tegen de sterkere partij (pestkop met eventuele meelopers) te verweren. Pesten is altijd gemeen bedoeld en het kan meestal niet zonder hulp worden gestopt. Wij beschouwen het als onze taak om de kinderen te leren wat het verschil is tussen plagen en pesten.

Soms komt het voor dat kinderen pestbeleving ervaren, maar er in de praktijk feitelijk geen sprake is van pestgedrag. In dat geval gaan we altijd goed na wat de oorzaak kan zijn van deze beleving, en hoe we het voor deze leerling fijner kunnen maken in de klas. Wat speelt er precies? Vaak speelt de vaardigheid van omgaan met elkaar een rol, en daarbij kunnen wij leerlingen ook ondersteunen.

Het verschil tussen plagen en pesten

<p>Plagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bij plagen is iedereen gelijk. ● Plagen gebeurt af en toe. ● Plagen gebeurt heen en weer. ● Bij plagen heeft iedereen lol. ● Bij plagen kun je stop zeggen als het niet meer leuk is en dan wordt er geluisterd. 	<p>Pesten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Pesten gebeurt vaak en lang. ● Één of meer kinderen spelen de baas en/of hebben de leiding. ● Pesten gaat één kant op en is vaak op dezelfde persoon gericht. ● Het is bedoeld om de ander te kwetsen. ● Bij pesten wordt er niet geluisterd als je aangeeft dat het niet leuk is. ● Pesten kun je niet alleen oplossen.
---	--

Pesten kan op verschillende manieren gebeuren, met woorden, lichamelijk en ook digitaal.

Welke rollen zijn er als er gepest wordt?

Op het moment dat er gepest wordt zijn er verschillende manieren waarop kinderen daarmee te maken hebben. Ze kunnen de volgende dingen zijn:

1. De pester(s)
2. De gepeste(n)
3. De meeloper(s)
4. De toekijker(s)
5. De beschermer(s)

De rol van de pester(s) en het slachtoffer zijn het duidelijkste, dit zijn de kinderen die er het meeste mee te maken hebben. Het slachtoffer is degene die gepest wordt, de pesters de kinderen die pesten.

De meelopers zijn kinderen die niet uit zichzelf zullen beginnen met pesten, maar op het moment dat het gebeurt meedoen. Dit doen zij dan om bij het groepje van pesters te willen horen of omdat ze bang zijn om zelf gepest te worden.

De toekijker(s) zijn de kinderen die het pesten wel zien, maar niks durven te doen. Ook al pesten deze kinderen zelf niet, ze helpen ook niet met het oplossen van het probleem. Kinderen die de rol van beschermer(s) op zich (kunnen) nemen helpen degene die gepest wordt. Dit kunnen zij doen door de pesters aan te spreken, het voor de gepeste op te nemen of hulp in te schakelen als de gepeste leerling zelf niet lukt.

3. Het signaleren van pesten

Het op tijd herkennen van pesten is belangrijk. De leerkracht ziet jammer genoeg niet altijd alles wat er gebeurt in de klas. Het is daarom belangrijk dat leerlingen of ouders pestgedrag melden aan de leerkracht.

Leerlingen kunnen de neiging hebben over pesten in de klas te zwijgen: iedereen weet dat er

gepest wordt, maar niemand durft het aan de leerkracht te vertellen, uit angst om voor 'verklikker of snitch' aangezien te worden. Ouders zien of weten vaak dat er in de klas wordt gepest, maar vragen zich af of en hoe zij dit ter sprake moeten brengen bij de leerkracht.

Het is daarom nodig met leerlingen af te spreken dat het praten met de leerkracht over pesten geen klikken is. *Pesten is een veel te belangrijk onderwerp om over te zwijgen en de leerkracht moet dit altijd weten.* Dit geldt voor zowel leerlingen als ouders. Leerlingen moeten weten dat zij bij de leerkracht terecht kunnen als zij gepest worden en dat deze hen serieus zal nemen. Ook moet het ouders duidelijk zijn dat de leerkracht pesten in de klas niet tolereert en op dit gebied samen wil werken met ouders.

Leerlingen en ouders kunnen ook contact opnemen met de vertrouwenspersoon, als ze het lastig vinden om het pestgedrag te melden bij de leerkracht.

Leerkrachten moeten in de klas goed opletten op pestgedrag. Dit vraagt een alerte en open houding van de leerkracht naar alle leerlingen.

Om de leerkracht hierbij te helpen, besteden we doorlopend aandacht aan de sfeer in de groep. Ook doen we dit tijdens de groepsbesprekingen met de intern begeleider. Twee maal per jaar vullen we een vragenlijst in met het programma Zien. Dit helpt de leerkracht ook om zicht te krijgen op leerlingen die zich minder prettig voelen.

4. Het voorkomen van pesten

Hoe voorkom je dat er gepest wordt op school?

We willen op onze school zorgen voor een vriendelijke, veilige en ondersteunende sfeer voor iedereen. Dit betekent dat we het volgende samen doen:

Goede regels en afspraken

Er wordt minder gepest als duidelijk is voor iedereen wat wel en niet kan en mag. Hiervoor hebben we goede regels en afspraken nodig. Regels worden gemaakt door de school of door de leerkracht. Afspraken maken we met elkaar in de klas. Iedere leerling kan zijn of haar mening geven bij het maken van deze afspraken. Uiteindelijk willen we regels en afspraken die ons helpen om goed te kunnen omgaan met onszelf, met elkaar en met onze omgeving. Een regel op onze school is bijvoorbeeld dat je een hand geeft aan de leerkracht aan het begin van de dag. Dit geldt voor iedere leerling in elke groep.

In de eerste weken van het schooljaar, ongeveer tot de herfstvakantie, besteedt de leerkracht veel aandacht aan het bespreken van de regels. Ook neemt de leerkracht tijd voor het maken van goede afspraken in de groep. Er worden veel spelletjes en oefeningen gedaan om elkaar te leren kennen en te zorgen voor een goede sfeer. Deze weken noemen we 'de gouden weken'.

Gedurende de gouden weken maakt elke groep een poster of contract. Hierop staan de belangrijkste regels en afspraken die met de hele groep gemaakt zijn. Iedereen tekent het contract, dat betekent dat iedereen het eens is met de afspraken en zich daar aan gaat houden.

Aandacht voor pesten

Gedurende het hele jaar blijft de leerkracht goed opletten of de sfeer goed en veilig blijft. De leerkracht bespreekt gedrag van leerlingen en herinnert iedereen aan de afspraken. Leerlingen spreken elkaar aan op gedrag en kunnen zelf meningsverschillen oplossen. In de groep wordt er geoefend op positief en gewenst gedrag door middel van spelletjes en lessen.

Ook mediawijsheid en het omgaan met elkaar op sociale media krijgt aandacht. Alle leerlingen in de bovenbouw doen bijvoorbeeld mee aan Mediamasters.

De leerlingenraad kan hierbij goed helpen, bijvoorbeeld door te bespreken hoe de sfeer is in de verschillende klassen en door ideeën aan te dragen om de sfeer te verbeteren.

Elkaar helpen

Daarnaast staan we voor elkaar klaar. We helpen elkaar om ervoor te zorgen dat iedereen zich fijn voelt en dat iedereen zich aan de regels en afspraken kan houden. Dit betekent het volgende:

- We helpen leerlingen die geplaagd of gepest worden
- We helpen leerlingen die moeite hebben om zich aan onze afspraken te houden.
- We helpen leerlingen die zich niet zo prettig voelen op school.
- We helpen leerlingen die moeite hebben met het uiten van hun emoties, leerlingen die bijvoorbeeld vaak boos worden of juist heel verlegen zijn.

We kunnen op verschillende manieren helpen.

In de klas kan de leerkracht extra lessen geven, de intern begeleider kan daarbij meehelpen in de klas. Daarnaast kan er ook buiten de klas worden geholpen, bijvoorbeeld met extra lessen zoals Kids Skills, of met een training van het Ouder- Kindteam.

We gebruiken Zien! (instrument voor de sociaal-emotionele ontwikkeling) om te kijken hoe leerlingen zich voelen op school en hoe leerkrachten daarover denken.

5. Het aanpakken van pesten

As er toch gepest wordt, dan willen we dat dit zo snel mogelijk stopt en goed wordt opgelost.

Bij ons op school lossen we dit op met elkaar.

De leerkracht bespreekt pestgevallen altijd met ouders en met iemand van IB of directie. Gezamenlijk wordt op korte termijn bekeken wat er nodig is om het pestgedrag te stoppen. Soms kan een goed gesprek tussen de twee partijen, samen met ouders, al veel veranderen.

In andere gevallen zijn andere maatregelen nodig, we bekijken dit per situatie.

Om pestgedrag goed en langdurig te stoppen, kunnen we op school ook een supportgroep inzetten. Een supportgroep is een groep van 5 tot 8 leerlingen die de leerling gaan helpen om zich weer prettig te voelen. In de supportgroep zitten leerlingen met wie de leerling problemen heeft, leerlingen die bij de incidenten aanwezig zijn geweest en vriendjes of vriendinnetjes. Leerlingen leren in de supportgroep elkaar te helpen en een positieve rol te spelen voor elkaar.

De leerkracht of iemand van het team waarmee de leerling een vertrouwde band heeft gaat in gesprek met de leerling die ondersteuning nodig heeft. In sommige gevallen zijn de ouders daar ook bij aanwezig. De leerkracht voert in de rol als gespreksleider de volgende gesprekken voeren:

- Dag 1.   Gesprek met de leerling (en evt ouders) die ondersteuning nodig heeft
Doel: gehoord voelen, supportgroep samenstellen
- Dag 2.   Gesprek met de supportgroep
Doel: laten weten dat hulp van de deelnemers nodig is
Doel: de verschillende deelnemers ideeën laten bedenken om de leerling te helpen
- Dag 7.   Gesprek met de leerling die ondersteuning nodig heeft
Doel: nagaan wat er die week allemaal beter is gegaan.
- Dag 8:   Gesprek met de supportgroep
Doel: waarderen van de hulp van alle afzonderlijke deelnemers en de supportgroep
Doel: bekijken of de supportgroep nog langer nodig is
- Dag 14   Gesprek met de supportgroep
Doel: waarderen van de hulp van alle afzonderlijke deelnemers en de supportgroep
Doel: bekijken of de supportgroep nog langer nodig is

De houding van de gespreksleider is van groot belang voor het slagen van deze aanpak. De gespreksleider is aanmoedigend, positief en waardeert de eigen inbreng van alle deelnemers in de supportgroep. In de gesprekken wordt niet gecontroleerd of de leerlingen hebben gedaan wat ze hebben beloofd, de bedoeling is dat er een positieve sfeer ontstaat en de leerlingen het prettig vinden om elkaar te helpen.

Waar nodig huren we de expertise in van experts buiten onze school voor in een klas, zoals van Orion.

